

ปัญหาการฟอกเงิน ในธนาคารต่างชาติในประเทศไทย ที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน PROBLEMS OF MONEY LAUNDERING WITHIN FOREIGN BANKS IN THAILAND AFFECTING THE CONFIDENCE OF FOREIGN INVESTORS

ชมเกตุ ชามไกรวัล *

ผศ.ดร.พรรณชญา ศิริวรรณบุญชัย **

ผศ.ดร.ฐนันต์ศักดิ์ บวรนนท์กุล ***

ผศ.ดร.อุนิษา เลิศโตมรสกุล ***

■ บทคัดย่อ

จุดมุ่งหมายของงานวิจัยชิ้นนี้คือศึกษาสถานการณ์การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินภายในธนาคารต่างชาติในประเทศไทยที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติในปัจจุบันและค้นคว้ามาตรการการป้องกันและการพัฒนาด้านต่างๆในการต่อสู้กับการฟอกเงินสำหรับทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้วิธีการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกในการเก็บข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยคือผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันการฟอกเงิน 15 ท่าน ที่ได้รับการคัดเลือกจากวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบลูกโซ่และการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ถึงแม้ว่าการป้องกันการฟอกเงินในธนาคารต่างชาติในประเทศไทยนั้นได้รับการพิจารณาว่ามีความน่าเชื่อถือและความปลอดภัยสูง แต่สถานการณ์การป้องกันการฟอกเงินในภาคการธนาคารในประเทศไทย

* นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาญาวิทยาและงานยุติธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล

** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

*** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ก็ยังคงมีความสับสนและมีความไม่แน่นอนในเรื่องของประสิทธิภาพ ทั้งนี้เป็นเพราะประเทศไทยเป็นประเทศที่มียอดการก่ออาชญากรรมสูงและมีปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการฟอกเงินอยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ กฎหมายและกฎระเบียบด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในปัจจุบันยังอยู่ขั้นตอนการพัฒนาและยังคงมีจุดบอดอยู่หลาย ๆ จุดด้วยกัน ดังนั้น ประเทศไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนามาตรการและนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินภายในธนาคารต่างชาติอย่างต่อเนื่อง ทั้งสำหรับภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในหมู่นักลงทุนต่างชาติที่มุ่งหวังจะเข้ามาลงทุนในประเทศไทย เช่น กระตุ้นให้หน่วยงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่าง ๆ มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดมากขึ้น ได้รับความร่วมมือด้านการป้องกันและปราบปรามกับการฟอกเงินจากทุกฝ่าย สร้างจิตสำนึกด้านการต่อต้านการฟอกเงินในหมู่ประชาชน แก้ไขปรับปรุงบทกฎหมายที่จำเป็น และบริหารจัดการความเสี่ยงต่อการฟอกเงิน สำหรับงานวิจัยในอนาคต ควรมีการศึกษาธนาคารต่างชาติที่มีขนาดเล็กและขยายจำนวนธนาคารที่ต้องการศึกษา รวมถึงการศึกษาภาคส่วนที่มีความเสี่ยงมากกว่า เช่น ธนาคารท้องถิ่น และ “บริษัทเปลือกนอก”

คำสำคัญ : การฟอกเงิน / ธนาคารต่างชาติ / ความเชื่อมั่น / นักลงทุนต่างชาติ / ประเทศไทย

■ Abstract

The goals of this study were to explore the current situation of anti-money

laundering (AML) within foreign banks in Thailand resulting in hesitation among foreign investors and to seek effective countermeasures and adaptations to combat money laundering in the public and private sectors. This qualitative study was conducted in Thailand in which documentary research and in-depth interviews were used for collecting data. The subjects of this research were 15 experts in the field of anti-money laundering (AML) selected by snowball and purposive sampling methods. The research results showed that Thailand's current anti-money laundering (AML) regime in its banking system was vulnerable and its efficacy uncertain, although foreign banks' anti-money laundering was commonly believed to be reliable and well-secured. This was because the money laundering situation in Thailand had become more severe due to the increase in crimes and the country's high exposure to money laundering, and the current money laundering laws and regulations, including the law enforcement, were still immature and ineffective in many respects. Therefore, Thailand still needs to enhance the countermeasures and policy adaptations to combat money laundering within foreign banks, from both the public and private sectors, regularly in order to increase confidence among foreign investors. For example, stricter enforcement of the AML agencies, cooperation between all AML stakeholders, the raising of public awareness about money laundering, law

modifications, and risk-based management is proposed. In addition, further studies should include a greater number of foreign banks, as well as minor ones. Future studies should also focus on the more vulnerable sectors such as Thai local banks and 'shell' companies.

Keywords: Money Laundering, Foreign Banks, Confidence, Foreign Investors, Thailand

■ ความเป็นมาและเหตุผล

“อาชญากรรมฟอกเงิน” คืออาชญากรรมประเภทหนึ่งที่ยังอันตรายยิ่งกว่าอาชญากรรมทั่วไป เนื่องจากอาชญากรรมที่วุ่นนี้มีผลกระทบอย่างมหาศาลทั้งในด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคม อาชญากรรมดังกล่าวเป็นทั้งอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและอาชญากรรมข้ามชาติเพราะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการแสวงหาผลประโยชน์ผ่านกระบวนการปลอมแปลงที่มาของเงินที่ได้จากช่องทางหรือธุรกิจที่ผิดกฎหมายเพื่อที่จะปกปิดที่มาของเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบธรรมทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ พูดอีกอย่างก็คือ การฟอกเงินมีขึ้นเพื่อแปรสภาพเงินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายให้กลายเป็นทรัพย์สินที่น่าเชื่อถือเพื่อที่จะสามารถนำไปใช้จ่ายและลงทุนต่อไปได้ โดยไม่ต้องหวาดกลัวหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจในการตรวจสอบ การฟอกเงินมักจะถูกดำเนินการโดยการลักลอบเปิดบัญชีธนาคารอย่างลับ ๆ

การเปิดกิจการในต่างประเทศ รวมทั้งการฟอกเงินผ่านหลักทรัพย์และตราสารทางการเงินที่ออกโดยธนาคารต่างประเทศ และการแปลงเงินตราระหว่างประเทศ (OECD, 2009) ในทางสถิตินั้นสำนักงานสหประชาชาติว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรม (United Nations Office on Drugs and Crime: UNODC) ได้ให้ข้อมูลว่ามีการตรวจพบเงินทุนที่ผิดกฎหมายเพิ่มขึ้นเป็นอัตราร้อยละ 3.6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของทั่วโลก (Iacolino, 2013)

ประเทศไทยถือเป็นหนึ่งในพื้นที่เสี่ยงต่อการอำพรางอาชญากรรมทางการเงินและการหลีกเลี่ยงภาษี เนื่องด้วยสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมรวมไปถึงสถานการณ์ทางภูมิศาสตร์การเมืองที่เอื้ออำนวย (ดังที่จะพูดถึงต่อไปในบทอภิปรายผล) อนึ่ง ประเทศไทยถือเป็นสถานที่สำคัญและได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในการถ่ายโอนเงินต่อไปยังธนาคารต่าง ๆ ในตลาดโลก ในช่วงปี พ.ศ. 2542 - 2549 สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ของไทย ได้เปิดเผยว่า มีการยึดทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานฟอกเงินขึ้นเป็นจำนวนถึง 4,124.8 ล้านบาท ในราชอาณาจักร (ประมาณ 117,850,000 เหรียญสหรัฐฯ ในเวลานั้น) (AMLO, n.d.) นอกจากนี้ ประเทศไทยก็ถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีข้อบกพร่องเชิงยุทธศาสตร์การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่ก่อการร้ายสูงโดย “คณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน” หรือ “FATF (Financial Action Task Force)”¹ (Lorenzo, 2012) ถึงแม้ประเทศไทย

¹ องค์การระหว่างรัฐบาลก่อตั้งขึ้นโดยที่ประชุมสุดยอด G7 เมื่อปี พ.ศ. 2531 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและส่งเสริมนโยบายต่อต้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายในระดับสากล

จะพ้นจากบัญชีดำ หรือ “ต้องเฝ้าระวังสูงสุด” ในฐานะประเทศที่มีความเสี่ยงสูงข้างต้นไปแล้ว ปี พ.ศ. 2556 แต่ประเทศไทยก็ยังอยู่ในขั้นตอนการประเมินครั้งใหม่ของคณะทำงานเฉพาะกิจฯ ในปี พ.ศ. 2559 ซึ่งถ้าไม่ผ่าน ประเทศไทยจะถูกขึ้นบัญชีประเทศกลุ่มเสี่ยงสูงของทางคณะกรรมการฯ โดยทันที (Pinijparakarn, 2013) การถูกขึ้นบัญชี FATF ของประเทศไทย ได้สร้างความเสียหายอย่างรุนแรงต่อภาคเศรษฐกิจและการลงทุนของประเทศ โดยเฉพาะความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติที่ได้รับผลกระทบในทางลบ ซึ่งอาจไม่ใช่ปัญหาที่น่าวิตกกังวลมากนักในระยะสั้น ทว่าในระยะยาวอาจส่งผลให้เกิดความเสียหายอันร้ายแรงเกินคาดเดาได้ ยกตัวอย่างเช่น ในปัจจุบัน กรณีที่ผู้ส่งออกและนำเข้าจะต้องส่งเอกสารเพิ่มเติมเพื่อยืนยันการทำธุรกรรมระหว่างประเทศได้กลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการแข่งขันทางธุรกิจและทำให้เหล่านักธุรกิจต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการดำเนินกิจการอีกด้วย (Limsamarnphun, 2012)

“ธนาคารต่างชาติ”² เองก็เป็นหนึ่งในสถาบันทางการเงินที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาอาชญากรรมฟอกเงินอย่างมาก ธนาคารต่างชาตินั้นมักมีเงินทุนหมุนเวียนสูงและมีเป้าหมายหลักเป็นลูกค้าจากหลากหลายประเทศ และมักจะเปิดสาขาในต่างประเทศ เพื่อให้ความสะดวกสบายแก่บรรดาลูกค้าชาวต่างชาติ (Bhattacharya, 1994) ดังนั้น ธนาคารประเภทดังกล่าวจึงตกเป็นเป้าหมายของอาชญากรอยู่เนือง ๆ เนื่องจากมักจะตั้งอยู่ใน

เขตที่มีการมอบสิทธิพิเศษทางการเงินและทางกฎหมายต่าง ๆ อาทิ นโยบายความเป็นส่วนตัวที่มากกว่า (หรือที่เรียกว่า “กฎกิจการลับของธนาคาร”) การผ่อนปรนภาษี และการเข้าถึงเงินฝากที่ง่ายกว่า ด้วยเหตุนี้ อัตราการฟอกเงินในธนาคารต่างชาติจึงมีแนวโน้มสูงกว่าธนาคารทั่วไป อีกทั้งการตรวจสอบที่มีขั้นตอนกระบวนการมากกว่าและต้องการความเคร่งครัดมากกว่า ยังส่งผลต่อการประกอบธุรกิจระหว่างประเทศของทั้งภาครัฐและเอกชนให้เกิดความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น (Thamnukasetchai, 2012)

ด้วยเหตุทั้งหมดทั้งมวลที่กล่าวไปข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งการศึกษาอาชญากรรมการฟอกเงินในธนาคารต่างชาติในประเทศไทยว่ามีผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนจากต่างประเทศมากน้อยแค่ไหน โดยประเมินจากความพร้อมของกฎระเบียบป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่มีอยู่ในไทยรวมถึงนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของธนาคารต่างชาติ ผลของการศึกษาในครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางหรือข้อเสนอแนะให้กับรัฐบาลไทย สำนักงาน ปปง. รวมถึงสถาบันที่เกี่ยวข้อง เช่น ธนาคารต่างชาติ เพื่อที่จะสรรหาวิธีการรับมือปัญหาการฟอกเงิน รวมถึงนโยบายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับมุมมองของนักลงทุนต่างชาติต่อไปในอนาคต

■ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการฟอกเงินในธนาคารต่างชาติในประเทศไทยที่ส่งผลกระทบต่อความ

² ในงานวิจัยชิ้นนี้ ธนาคารต่างชาติหมายถึงชนิดของธนาคารพาณิชย์ ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย ธนาคารต่างชาติที่ตั้งอยู่นอกประเทศของตนและมีภาระผูกพันที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบของทั้งประเทศบ้านเกิดและประเทศที่ตั้งของสาขานั้น ซึ่งในกรณีนี้หมายถึงประเทศไทย

เชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติ

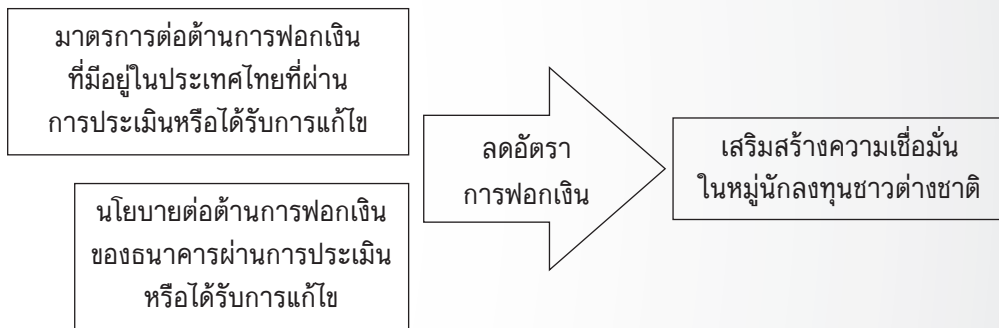
2. เพื่อประเมินกฎระเบียบป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่มีอยู่ในไทยรวมถึงนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของธนาคารต่างชาติด้วย

3. เพื่อศึกษามาตรการและการเตรียมรับมือต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับการป้องกัน

และปราบปรามการฟอกเงินทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน

■ กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพภายใต้กรอบแนวคิดดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

■ ประโยชน์ของการวิจัย

ข้อมูลและองค์ความรู้ต่าง ๆ จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับรัฐบาลสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง (อันรวมไปถึงธนาคารต่างชาติ) ในการออกนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ ที่เหมาะสมในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยคำนึงถึงความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติเป็นสำคัญ

■ ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งที่จะศึกษาปัญหาอาชญากรรมฟอกเงินในธนาคารต่างชาติที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน

ต่างชาติ ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงศึกษาเพียงธนาคารต่างชาติที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยเท่านั้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า ข้อจำกัดของงานวิจัยคือจุดที่ว่าธนาคารต่างชาติที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมากนั้นมีความแตกต่างกันทั้งในด้านประเภทและขนาดซึ่งส่งผลต่อมุมมองความคิดของธนาคารที่มีต่อการฟอกเงินแตกต่างกันไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาเพียงธนาคารต่างชาติที่มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจสูงเป็นอันดับต้น ๆ ในประเทศไทย เพื่อศึกษานโยบายป้องกันอาชญากรรมฟอกเงินของธนาคารเหล่านี้ ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยชิ้นนี้จึงนำเสนอเพียงข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในประเทศไทย รวมไปถึงตัวแทนผู้บริหารด้านการป้องกัน

อาชญากรรมฟอกเงินจากธนาคารต่างชาติ
ในประเทศไทยเท่านั้น

■ วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้การ
วิจัยเอกสารและสัมภาษณ์เชิงลึกตามขั้นตอน
ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์สถานการณ์อาชญากรรม
ฟอกเงินในธนาคารต่างชาติในประเทศไทยและ
มาตรการ/กฎหมายป้องกันและปราบปราม
ที่เกี่ยวข้อง

2. วิเคราะห์ผลกระทบของอาชญากรรม
ฟอกเงินที่มีต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุน
ต่างชาติในประเทศไทย

3. สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญด้าน
การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
โดยเฉพาะในด้านธนาคารต่างชาติ 13 ท่าน และ
ผู้บริหารฝ่ายป้องกันอาชญากรรมฟอกเงิน
ในธนาคารต่างชาติในประเทศไทยอีก 2 ท่าน

4. วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมา แล้วจึงสรุป
ผลการวิจัยและเขียนรายงานการวิจัย

■ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในงานวิจัยชิ้นนี้คือผู้เชี่ยวชาญ
ด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
โดยเฉพาะในด้านธนาคารต่างชาติและผู้บริหาร
ฝ่ายป้องกันอาชญากรรมฟอกเงินในธนาคาร
ต่างชาติในประเทศไทย โดยกลุ่มตัวอย่างที่
คัดเลือกมาด้วยวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ
เจาะจงและวิธีการเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่
ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่จากสำนักงานป้องกัน

และปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) 4 ท่าน
เจ้าหน้าที่จากกรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ)
3 ท่าน นักอาชญาวิทยา 3 ท่าน เจ้าหน้าที่จาก
กองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิด
เกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (บก.ปอศ.)
2 ท่าน เจ้าหน้าที่จากธนาคารแห่งประเทศไทย
1 ท่าน และตัวแทนฝ่ายบริหารด้านการป้องกัน
อาชญากรรมฟอกเงินจากธนาคารต่างชาติ
ในประเทศไทย 2 แห่ง (แห่งละหนึ่งท่าน)

■ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในผลงานชิ้นนี้คือ
แบบสัมภาษณ์ในการวิจัยที่ประกอบด้วยคำถาม
ปลายเปิดภายใต้หัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์การฟอกเงินในไทยใน
ปัจจุบัน

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันและ
ปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินในประเทศไทย
และต่างชาติ โดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่ไทยบัญชี
เฝ้าระวังของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนิน
มาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน
(Financial Action Task Force)

4. ระดับความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติ
ในแง่ของอาชญากรรมฟอกเงินในธนาคาร
ต่างชาติและปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความ
เชื่อมั่นมากที่สุด

5. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการ
ฟอกเงินในธนาคารต่างชาติ

6. ข้อเสนอแนะสำหรับป้องกันและปราบปราม
อาชญากรรมฟอกเงินในธนาคารต่างชาติสำหรับ
ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน (หรือตัวธนาคารเอง)

■ การอภิปรายผล

จากผลลัพธ์ที่ได้จากการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายผลลัพธ์ออกเป็นสองส่วนเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่กล่าวไว้ข้างต้นคือ ประเด็นที่หนึ่ง “สถานการณ์การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินในธนาคารต่างชาติในประเทศไทยในปัจจุบัน” (วัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่งและสอง) และประเด็นที่สอง “นโยบายและมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ควรได้รับการบังคับใช้ทั้งโดยภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อลดปัญหาการฟอกเงินและกระตุ้นการลงทุนจากต่างประเทศ” (วัตถุประสงค์ข้อที่สาม) ตามที่ได้สรุปไว้ดังต่อไปนี้

เริ่มจากประเด็นแรก การศึกษา “สถานการณ์การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินในธนาคารต่างชาติในประเทศไทยในปัจจุบัน” ในงานวิจัยชิ้นนี้ได้ตอบภาพรวมของปัญหาการฟอกเงินในธนาคารต่างชาติในประเทศไทยที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติ (วัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่ง) และได้ประเมินกฎระเบียบป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่มีอยู่ในไทยรวมถึงนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของธนาคารต่างชาติ (วัตถุประสงค์ข้อที่สอง) ไว้โดยสรุปว่าในภาพรวมนั้นระบบการป้องกันอาชญากรรมฟอกเงินในธนาคารต่างชาตินั้นได้รับการยอมรับว่ามีความปลอดภัยสูงและน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม ระบบการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินใน

ธนาคารโดยรวมของประเทศไทยในปัจจุบันยังไม่มั่นคงเท่าไรนัก และยังคงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาและการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง เป็นที่เชื่อกันว่าธนาคารตัวแทนอันเป็นคู่ค้าของไทยในต่างประเทศและนักลงทุนต่างชาติมักมองว่าธนาคารต่างชาติในประเทศไทยเป็นแหล่งฟอกเงินที่มีความเสี่ยงสูง ถึงกระนั้นผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ในงานวิจัยชิ้นนี้นัยนัยว่าธนาคารต่างชาติในประเทศไทยไม่ได้มีความเสี่ยงในด้านอาชญากรรมฟอกเงินมากนักและไม่ได้ได้รับผลกระทบจากกรณีติดบัญชีดำของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน (Financial Action Task Force: FATF) แต่อย่างใด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินชี้ให้เห็นว่า “ธนาคารต่างชาติจำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบของประเทศไทยเช่นเดียวกับมาตรฐานสากลต่าง ๆ อย่างเข้มงวดและมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการตรวจสอบธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัย” เช่น มีการนำหลักการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Client Due Diligence: CDD)³ มาใช้ ทั้งนี้ธนาคารท้องถิ่นบางแห่งสามารถเลือกที่จะไม่รับบัตรเครดิตของธนาคารต่างชาติหรือไม่ยอมเปิดตราสารเครดิต (Letter of Credit: L/C)⁴ เพื่อชำระเงินหากมองว่าธนาคารดังกล่าวมีความเสี่ยงต่ออาชญากรรมฟอกเงินได้ ทำให้ธนาคารต่างชาติต่างก็กระตือรือร้นที่จะลดความเสี่ยงต่อการฟอกเงินให้มากที่สุด ในทาง

³ การตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าโดยธนาคารจะต้องขอข้อมูลของลูกค้ามากขึ้นเพื่อที่จะมาตรวจสอบว่าลูกค้านั้นมีการทำ ธุรกรรมเพื่อวัตถุประสงค์ทางการเงินที่ถูกกฎหมายไม่ใช่เพื่อใช้ธนาคารหรือบัญชีที่เปิดกับธนาคารเป็นเครื่องมือในการฟอกเงินทั้งของตนเองและผู้อื่น

⁴ เอกสารที่มีขึ้นเพื่อยืนยันการชำระเงินในการซื้อขายที่ผู้ซื้อขอให้ธนาคารเป็นผู้ชำระให้แทน

เดียวกัน Financial Services Authority (2011) ยังได้ระบุว่า ธนาคารจะต้องวิเคราะห์ธุรกรรมที่กระทำผ่านประเทศที่มีความเสี่ยงสูงผ่านการตรวจสอบบัญชีเพิ่มเติม และอาจมียกเลิกสายสัมพันธ์ทางธุรกิจกับประเทศที่มีการตรวจสอบพบธุรกรรมที่น่าสงสัยหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน อย่างไรก็ตาม ธนาคารต่างชาติสามารถรับมือกับปัญหาเหล่านี้ได้โดยการวางระบบตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าที่มีความเข้มงวดมากขึ้น (Enhanced Due Diligence: EDD)⁵ ผู้ให้สัมภาษณ์ในงานวิจัยท่านหนึ่งได้ยกตัวอย่างกรณีศึกษาที่สามารถสนับสนุนประเด็นดังกล่าวไว้ดังนี้ “หากบุคคลหนึ่งติดบัญชีดำในฐานะผู้ต้องสงสัยคดีฟอกเงิน สถาบันบางแห่งอาจยกเลิกการทำธุรกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้บุคคลดังกล่าวโดยอัตโนมัติ ในทางเดียวกันหากประเทศใดอนุญาตให้บุคคลดังกล่าวดำเนินธุรกิจในอนาคตตน สถาบันเหล่านั้นก็สามารถห้ามไม่ให้มีการค้าระหว่างประเทศกับประเทศนั้น ๆ ได้เช่นกัน” นอกจากนี้ ยังมีการตรวจสอบอย่างใกล้ชิดจาก “ธนาคารแห่งประเทศไทย (Bank of Thailand: BOT)” สถาบันที่สามารถยกเลิกใบอนุญาตประกอบกิจการของธนาคารต่างชาติได้ทันทีหากตรวจพบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน และหากมีการตรวจพบการฟอกเงินในธนาคารต่างชาติ ธนาคารฯ จะต้องถูกปรับเงินเป็นจำนวนมหาศาล สำหรับปัจจัยข้อสุดท้ายนั้น ทั้งหมด

ทั้งมวลนี้ทำให้ธนาคารต่างชาติต้องรักษาระเบียบปฏิบัติด้านการป้องกันการฟอกเงินอย่างเคร่งครัด เป็นไปตามหลัก “ทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activities Theory)”⁶ (แผนภาพที่ 2) ที่ชี้ให้เห็นว่า หากขาดบทลงโทษที่มีประสิทธิภาพ แนวโน้มการก่ออาชญากรรมมักจะสูงขึ้น (Ozer and Akbas, 2009) ดังนั้นในทางกลับกันการมีบทลงโทษ เช่น การปรับหรือการยกเลิกใบอนุญาตที่ชัดเจนและเคร่งครัดจึงสามารถช่วยลดความต้องการที่จะฟอกเงินในตัวอาชญากรลงได้ เนื่องจากจำนวนรางวัลหรือข้ออ้างในการกระทำผิดไม่เพียงพอต่อการโน้มน้าวใจคนให้ก่อเหตุได้ นอกจากนี้ ผลลัพธ์จากการวิจัยด้วยวิธีสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญยังชี้ให้เห็นว่า ในมุมมองของนักลงทุนต่างชาตินั้น ธนาคารต่างชาติที่น่าเชื่อถือเพราะระบบป้องกันการฟอกเงินที่ได้มาตรฐานสากลและกระบวนการคัดกรองลูกค้าที่เข้มงวดอีกด้วย

อย่างไรก็ตาม ยังคงเป็นที่น่าถกเถียงว่า “ธนาคารต่างชาติทุกธนาคารจะมีศักยภาพในการป้องกันการฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกันหรือไม่” ประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ถูกยกขึ้นมากล่าวถึงระหว่างการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เช่น การติดตั้งระบบป้องกันการฟอกเงินที่ซับซ้อนนั้นต้องได้รับการลงทุนมหาศาล ทำให้ไม่สามารถมั่นใจได้ว่าธนาคารต่างชาติที่มีขนาดเล็กจะสามารถติดตั้งระบบเหล่านี้ โดยเฉพาะธนาคารต่างชาติจากประเทศเพื่อนบ้านที่จะเข้ามาเปิดสาขาใน

⁵ คล้ายคลึงกับ Customer Due Diligence แต่มีขั้นตอนและเอกสารเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ทางธนาคารผู้รับโอนเงินทราบถึงแหล่งที่มาของเงินโดยละเอียด มักเป็นขั้นตอนสำหรับลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่อการฟอกเงินสูง เช่น นักการเมือง เป็นต้น

⁶ พัฒนาโดย Cohen and Felson นักอาชญาวิทยาชาวอเมริกันที่ใช้อธิบายสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมหรือการกระทำผิด โดยกล่าวถึงองค์ประกอบสำคัญสามประการ ได้แก่ เหยื่อหรือเป้าหมายที่เหมาะสม ความอ่อนแอของผู้ดูแล และบุคคลที่มีแนวโน้มหรือแรงจูงใจในการกระทำความผิด

ประเทศไทยหลังการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC)⁷ นอกจากนี้ ข้อความสามารถในการรายงานธุรกรรมที่น่าสงสัยของธนาคารแต่ละแห่งก็มีความแตกต่างกัน ธนาคารต่างชาติบางแห่งมักไม่ได้รายงานเจ้าหน้าที่รัฐอย่าง

มีประสิทธิภาพ ปัญหาอีกข้อคือการที่ธนาคารต่างชาติบางแห่งไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่รัฐนัก อันเป็นผลมาจากความกังวลในด้านชื่อเสียงและนโยบายรักษาความลับของลูกค้า

ข้อสรุปที่หนึ่ง: ธนาคารต่างชาติในประเทศไทยนั้นได้รับการพิจารณาว่าปลอดภัยและมั่นคงในแง่ของการป้องกันอาชญากรรมฟอกเงินสืบเนื่องจากการบังคับใช้ข้อกำหนดและมาตรฐานสากลต่าง ๆ อย่างเข้มงวด อีกทั้งยังมีการเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิดโดยธนาคารแห่งประเทศไทย รวมถึงนโยบายป้องกันการฟอกเงินภายในของธนาคารเอง อย่างไรก็ตาม ธนาคารต่างชาติต้องลงทุนเม็ดเงินจำนวนมากเพื่อติดตั้งระบบป้องกันการฟอกเงินและยังต้องเสี่ยงกับจำนวนลูกค้าที่อาจลดลง ดังนั้น ธนาคารต่างชาติที่มีขนาดเล็กจึงอาจไม่สามารถป้องกันอาชญากรรมฟอกเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่ากับธนาคารต่างชาติขนาดใหญ่

นอกจากนี้ เหตุผลอีกประการที่ผู้ให้สัมภาษณ์ในงานวิจัยพิจารณาว่าประเด็นอาชญากรรมฟอกเงินในธนาคารต่างชาติในประเทศไทยยังไม่ใช่ปัญหาใหญ่เท่าใดนักคือ “การขาดหลักฐานสนับสนุนทางสถิติ” จากการสัมภาษณ์เชิงลึกได้ความว่า มีเพียงคดีฟอกเงินในธนาคารต่างชาติไม่กี่คดีที่ถูกส่งไปยังชั้นศาล และทุกคดีต่างถูกเพิกถอนหมด ผู้วิจัยจึงไม่มั่นใจในความเที่ยงตรงของแนวคิดดังกล่าวที่ว่า “ประเด็นอาชญากรรมฟอกเงินในธนาคารต่างชาติในประเทศไทยไม่ใช่ปัญหาใหญ่” เพราะการที่สถาบันป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่าง ๆ ไม่ได้ให้ความสนใจแก่ปัญหาการฟอกเงินในธนาคาร

ต่างชาติไม่ได้แปลว่าไม่มีการฟอกเงินเกิดขึ้นในธนาคารต่างชาติ ถึงแม้ว่าธนาคารต่างชาติในประเทศไทยจะยังไม่ได้รับผลกระทบจากการฟอกเงินเท่าไรนัก แต่ความเปลี่ยนแปลงอันไม่พึงประสงค์อาจเกิดขึ้นหากธนาคารต่างชาติและสถาบันป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินต่าง ๆ ไม่ระมัดระวัง

ยิ่งไปกว่านั้น ผลการสัมภาษณ์พบว่า “ระบบการป้องกันการฟอกเงินในธนาคารต่างชาติยังคงต้องการการพัฒนาและการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง” เนื่องจากเหตุผลต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ โดยเริ่มจากการที่ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการสื่อสารและคมนาคมของเอเชียตะวันออกเฉียง

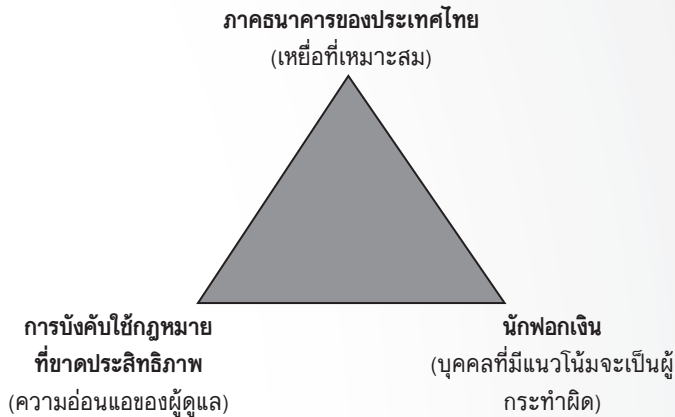
⁷ การรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน ได้แก่ ไทย พม่า ลาว กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ รวมเป็นสิบประเทศ เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองกับคู่ค้าและเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจระดับโลก รวมถึงมีการยกเว้นภาษีสินค้าบางชนิดให้กับประเทศสมาชิก เพื่อส่งเสริมให้ภูมิภาคมีความเจริญมั่งคั่งมั่นคง

เฉียดได้ การไหลเวียนของเงินทุนมหาศาลทั้งเข้าและออกประเทศจึงกลายเป็นพื้นที่สำหรับอำพรางเงินที่ได้รับการฟอกเงินและอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ เป็นอย่างดี นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ประเทศไทยเป็นประเทศที่มียอดอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมฟอกเงินสูง โดยเฉพาะคดียาเสพติดที่สามารถคิดเป็น 90% ของอาชญากรรมทั้งหมดที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ยิ่งกว่านั้น ประเทศไทยเป็นประเทศที่เสี่ยงต่ออาชญากรรมฟอกเงินเนื่องจากระบบอุปถัมภ์ที่ฝังรากลึกในสังคมไทยนั้นเอื้อต่อการคอร์รัปชันอันเป็นหนึ่งในความผิดมูลฐานหลักของอาชญากรรมฟอกเงิน (ระบบอุปถัมภ์ ณ ที่นี้ หมายถึงระบบพรรคพวก เช่น การที่พรรคการเมืองหนึ่ง ๆ แต่งตั้งผู้สนับสนุนหรือญาติมิตรให้มีตำแหน่งทางการเมือง เพื่อเป็นการเอื้อหรือให้รางวัลแก่พวกเขาที่มีส่วน

ในการช่วยให้ชนะการเลือกตั้งโดยไม่คำนึงถึงวิธีการที่ได้มาซึ่งเป้าหมาย การแต่งตั้งตำแหน่งทางการเมืองโดยมิชอบเช่นนี้อาจเพิ่มการใช้อำนาจที่ได้มาอย่างไม่ถูกต้องเพื่อแสวงหากำไรและนำไปสู่การฟอกเงินในที่สุด อีกทั้งประเทศไทยยังเป็นเพียงประเทศกำลังพัฒนาทำให้การศึกษาและจิตสาธารณะด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่นัก ประการสุดท้าย ข้อมูลจากการประเมินความเสี่ยงภาคการเงินระดับชาติ (National Risk Assessment: NRA)^๘ รวบรวมโดยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในปี พ.ศ. 2555 ชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่เสี่ยงต่ออาชญากรรมฟอกเงิน โดยเฉพาะในภาคธนาคารและบริการทางการเงิน

ข้อสรุปที่สอง: สืบเนื่องจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เอื้ออำนวยต่อการฟอกเงิน ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นเหยื่อหรือเป้าหมายที่เหมาะสม (Suitable Target) สำหรับนักฟอกเงินทั่วโลก ตามทฤษฎีกิจวัตรประจำวัน (Routine Activity Theory) นอกจากนี้ นักฟอกเงินยังใช้ประโยชน์จากการความอ่อนแอของผู้ดูแล (Lack of Guardianship) เพราะสถาบันบังคับใช้กฎหมายในประเทศไทยยังค่อนข้างอ่อนแอในด้านป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงิน (ดังที่ปรากฏในแผนภาพที่ 2) ดังนั้น จึงเป็นที่แน่ชัดว่า การฟอกเงินนั้นเป็นภัยคุกคามต่อเสถียรภาพทางการเงินและความมั่นคงของประเทศไทย

^๘ การประเมินความเสี่ยงระดับชาติ (NRA) ที่จัดทำขึ้นโดย กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) รวบรวมโดยสำนักงาน ปปง. แห่งประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2554-2555 เพื่อวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงด้านการฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงิน แก่ผู้ก่อการร้ายในธุรกิจภาคต่าง ๆ ของไทย ได้แก่ ภาคธนาคารและกิจการรับเงินฝาก ภาคตลาดหลักทรัพย์ ภาคการประกัน ธุรกิจให้บริการทางการเงิน และกลุ่มธุรกิจและวิชาชีพที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน

**แผนภาพที่ 2 การประยุกต์ทฤษฎีจักรวรรดิประจำวันเข้ากับอาชญากรรมฟอกเงิน
ในภาคธนาคารของประเทศไทย**

ในส่วนของกฎระเบียบป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่มีอยู่ในไทยรวมถึงนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของธนาคารต่างชาติในปัจจุบันนั้น พบว่า สิ่งที่ต้องคำนึงถึงต่อไปสำหรับเหล่านักจัดทำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก็คือ การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2556 พ.ต.ท.หญิง เอมอร ไซยบัวแดง รองเลขาธิการแห่งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายการบังคับกฎหมายท่านหนึ่งของไทย กล่าวไว้ว่า “ประเทศไทยควรมีการเตรียมพร้อมทางกฎหมายเพื่อป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินก่อนการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” (Thailand’s Bureau of Public Relations, 2012) ในทางเดียวกัน ผลลัพธ์จากงานวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า “หากประเทศไทยต้องการประสบความสำเร็จในการเจรจาการค้าเสรีหรือในการรวมตัวกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การเข้าสู่ AEC จะต้องมี การไหลเวียนของเงินทุนระหว่างสถาบันและระหว่างประเทศที่คล่องตัวและรวดเร็วอยู่

ตลอดเวลา ถึงอย่างนั้นก็ตาม การติดบัญชีดำทำให้กระบวนการดังกล่าวยุ่งยากและล่าช้ามากขึ้น”

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกพบว่า ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไว้ในระดับพอใช้เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียน สำหรับกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนามนั้น ประเทศไทยได้รับการยกย่องให้เป็น “ประเทศต้นแบบ” และผู้นำในการประชุมปฏิบัติการร่วมกันอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าขอบเขตอำนาจในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทางกฎหมายของเจ้าหน้าที่รัฐในประเทศไทยจะไม่ต่างจากของมาเลเซียและสิงคโปร์เท่าไรนัก แต่ประเทศทั้งสองที่กล่าวมาข้างต้นกลับมีการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพมากกว่าของไทยเนื่องจากไม่ได้รับผลกระทบจากระบบอุปถัมภ์มากนักและการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐเองก็มีความเข้มแข็งอย่างมาก ข้อมูลจากดัชนีการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (Anti-Money Laundering Index) จัดพิมพ์โดยสถาบัน

บาเซิลด้านธรรมาภิบาล (Basel Institute on Governance)⁹ ในปี พ.ศ. 2555 ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยมีความเสี่ยงต่ออาชญากรรมฟอกเงินและการสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้ก่อการร้ายเป็นอันดับที่ 49 ของโลก ระดับความเสี่ยงดังกล่าวใกล้เคียงกับของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศอินโดนีเซียที่คว่ำอันดับที่ 56 และ 64 ตามลำดับ ในขณะเดียวกัน ประเทศ

สิงคโปร์ ประเทศมาเลเซีย และประเทศบรูไน ถูกจัดอยู่ลำดับที่ 127, 102, และ 82 ตามลำดับ ในขณะเดียวกัน กัมพูชาและพม่าถูกจัดอยู่ในหมู่สิบลำดับแรกของรายการ ลาวถูกจัดอยู่ในหมู่ยี่สิบลำดับแรก และเวียดนามถูกจัดไว้ในลำดับที่ 38 ของโลก (Basel Institute on Governance, 2012) ลำดับทั้งหมดที่กล่าวมาสามารถสรุปเป็นตารางได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ประเทศที่มีความเสี่ยงด้านอาชญากรรมฟอกเงินในอาเซียน (เรียงจากน้อยไปหามาก)

ลำดับ	ประเทศที่มีความเสี่ยงด้านอาชญากรรมฟอกเงินในอาเซียน (เรียงจากน้อยไปหามาก)
1	สิงคโปร์
2	มาเลเซีย
3	บรูไน
4	ไทย
5	ฟิลิปปินส์
6	อินโดนีเซีย
7	เวียดนาม
8	ลาว
9	พม่า
10	กัมพูชา

ที่กล่าวมาข้างต้นมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Prempooti (2005) และการสัมภาษณ์เชิงลึก ในแง่ที่ว่า “ถึงแม้ว่ารัฐบาลไทยได้แสดงออกถึงความยึดมั่นอย่างแรงกล้าในการต่อสู้กับอาชญากรรมฟอกเงิน แต่แนวทาง

การปฏิบัติจริงนั้นยังไม่สมบูรณ์” โดยแรกเริ่มนั้นประเทศไทยมีการออกพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวเคยได้รับการยอมรับว่าเป็น “หนึ่งในกฎหมายป้องกันและ

⁹ องค์การไม่แสวงหาผลกำไรที่มีจุดมุ่งหมายในการต่อสู้กับคอร์รัปชันและอาชญากรรมทางการเงินอื่น ๆ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนทั่วโลกโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ก่อตั้งโดยมหาวิทยาลัยบาเซิล ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

ปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินที่ทันสมัยที่สุดในเอเชีย” ยืนยันโดยผู้ให้สัมภาษณ์ในงานวิจัยตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ประเทศไทยก็ได้รับการพิจารณาว่ามีระบบป้องกันและปราบปรามที่คืบคลานตลอด จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2555 ประเทศไทยได้ติดบัญชีดำ หรือ “ต้องเฝ้าระวังสูงสุด” ตามประกาศของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงินเกี่ยวกับการฟอกเงิน อันเป็นผลจากความแพร่หลายของอาชญากรรมฟอกเงินและแนวโน้มการให้การสนับสนุนทางการเงินแก่ผู้ก่อการร้ายที่เพิ่มขึ้นในประเทศ ทั้งนี้ ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในรายชื่อสีเทาเข้ม ทำให้ต้องมีการดำเนินการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขกฎระเบียบด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย (Anti-Money Laundering/Combating the Financing of Terrorism: AML/CFT) ซึ่งรวมไปถึงการนำหลักการประเมินความเสี่ยงด้าน AML/CFT มาใช้กับภาคการเงินของประเทศ ทั้ง Lorenzo (2012) และผู้ให้สัมภาษณ์ในงานวิจัยได้กล่าวว่าทาง FATF ได้ระบุข้อบกพร่องของประเทศไทยไว้หลายประการ โดยเฉพาะ การที่เจ้าหน้าที่รัฐมีอำนาจตามกฎหมายไม่เพียงพอสำหรับดำเนินงานตามข้อแนะนำที่เกี่ยวข้องในด้านการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและในด้านการกำกับดูแลและตรวจสอบสถาบันทางการเงิน นอกจากนี้ เพื่อรับมือกับความกดดันจากนานาชาติและลดผลกระทบเชิงลบที่มีต่อประเทศ รัฐบาลจึงได้ออกพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ในปี พ.ศ. 2556 เพื่อทำให้การสนับสนุน

ทางการเงินแก่การก่อการร้ายกลายเป็นความผิดทางอาญาโดยทั่วกัน ต้องขอบคุณพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวที่ทำให้ประเทศไทยสามารถหลุดออกจากบัญชีรายชื่อสีเทาเข้มของ FATF ได้นอกจากนี้ ยังมีการออกกฎกระทรวงต่าง ๆ ด้านการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence: CDD) เป็นไปตามมาตรฐานสากล ยกตัวอย่างเช่น มีการเพิ่มความผิดมูลฐานเพิ่มเป็น 25 มูลฐาน ที่น่าสนใจคือ ผลลัพธ์งานวิจัยชี้ให้เห็นว่า ในปี พ.ศ. 2556 เป็นภาคเอกชนที่เรียกร้องให้มีการเปลี่ยนแปลงบทกฎหมายด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพราะอาชญากรรมฟอกเงินนำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ ระหว่างกระบวนการธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศ นี่จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ภาคเอกชนต้องการกฎหมายที่เข้มงวดมากขึ้น ถึงแม้ว่าจะต้องลงทุนกับระบบเฝ้าระวังอาชญากรรมฟอกเงินมากขึ้นก็ตาม อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังคงต้องปรับปรุงแก้ไขระบบป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างต่อเนื่องเนื่องจากทาง FATF จะเข้ามาประเมินประเทศไทยอีกครั้งในปี พ.ศ. 2559 โดยเฉพาะในด้านการความสามารถในการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของสถาบันผู้บังคับใช้กฎหมายและสถาบันทางการเงิน ด้านความร่วมมือระหว่างองค์กร และด้านการเสริมสร้างจิตสำนึกในหมู่ประชาชนที่ยังคงอ่อนแอและยังไม่ได้ได้รับการพัฒนานัก

ยิ่งกว่านั้น การขาดการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่เข้มแข็งจะนำไปสู่การขาดความน่าเชื่อถือและการเพิ่มขึ้นของอุปสรรคทางการค้าที่มีไปภาษีเพราะคู่ค้าส่วนใหญ่ของไทยคือประเทศที่พัฒนาแล้ว

และ G20¹⁰ ก็ให้ความสำคัญแก่การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในภาคการเงินของพวกเขาอย่างมากด้วย (Prempooti, 2005) ผลลัพธ์งานวิจัยชิ้นนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่านอกเหนือไปจากปัญหาด้านภาพลักษณ์และชื่อเสียงแล้ว ปัญหาการฟอกเงินในธนาคารต่างชาติดียังส่งผลให้ปัญหาสังคมและอาชญากรรมประเภทอื่น ๆ เพิ่มขึ้นและยังทำให้ภาคอุตสาหกรรมและภาคการเงินของประเทศไทยอ่อนแอลงอีกด้วย ทำให้จำนวนภาษีที่ควรเก็บได้จากภาคธุรกิจลดลงจากที่ควรเป็น และส่งผลให้การตัดสินใจดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐบาลไม่แน่นอน นอกจากนี้ เงินที่ได้จากการฟอกเงินยังสามารถใช้เป็นเงินทุนสำหรับผู้ก่อการร้ายและนักธุรกิจฉ้อโกง ด้วยเหตุนี้เอง แผนการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งยวด จากการวิจัยเอกสารพบว่าประโยชน์ที่ได้จากมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินได้แก่ ความเชื่อมั่นของนักลงทุนที่สูงขึ้น ความสามารถในการแข่งขันในตลาดเสรีที่สูงขึ้น การลดลงของอัตราเงินเฟ้อและค่าใช้จ่ายด้านความมั่นคงที่ลดลง มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจะช่วยให้ประเทศไทยมีค่าใช้จ่ายด้านการป้องกันอาชญากรรมและปัญหาสังคมน้อยลง และยังสามารถรายได้ให้กับประเทศผ่านการยึดเงินและทรัพย์สินผิดกฎหมายที่ได้จากการฟอกเงินและ

อาชญากรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตาม มาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินสามารถนำมาซึ่งผลกระทบเชิงลบได้เช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น ส่งผลให้การไหลเวียนของเงินทุนในระบบการเงินของประเทศลดลง ในขณะที่รัฐบาลจะต้องลงทุนเพิ่มเติมในส่วนของการสำนักงานปปง.และกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรดังกล่าว (หากนี่เป็นเพียงผลกระทบระยะสั้น-กลาง) ปัญหาแบบเดียวกันเองก็เกิดขึ้นได้กับธนาคารต่างชาติ เพราะการจัดทำนโยบายป้องกันการฟอกเงินและสร้างเครื่องมือป้องกันการฟอกเงินนั้นมีค่าใช้จ่ายสูง และยังต้องใช้เวลามากในการสร้างระบบป้องกันการฟอกเงินอย่างสมบูรณ์ทำให้มีค่าเสียโอกาสสูง จึงมีความเป็นไปได้อย่างมากว่าจำนวนธุรกรรมและกำไรที่ได้จะลดลงและส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของธนาคารต่างชาติอย่างยิ่ง การศึกษาของ Asian Banker Research (2010) ช่วยยืนยันความคิดเห็นดังกล่าวอีกเสียง โดยงานวิจัยดังกล่าวพบว่าธนาคารพาณิชย์ของจีนไม่เพียงแต่มองว่ามาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นหลักการบริหารความเสี่ยงประการหนึ่ง แต่เป็นการเสียเวลาและทรัพยากรโดยใช่เหตุอีกด้วย ในขณะเดียวกัน ขั้นตอนการรู้จักลูกค้า (Know Your Customer: KYC)" ที่ยุ่งยากอาจเป็นการไล่ลูกค้าทางอ้อม และส่งผลกระทบต่อธนาคารต่างชาติอย่าง

¹⁰ กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาผู้ส่งออกสินค้าเกษตรที่รวมตัวกันเพื่อให้ประเทศพัฒนาแล้วเปิดเสรีสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น และลด/ยกเลิกมาตรการที่ส่งผลบิดเบือนการค้า ในขณะเดียวกันก็ต้องการให้มีความยืดหยุ่นแก่ประเทศกำลังพัฒนาในการเปิดเสรีสินค้าเกษตรด้วยเช่นกัน ปัจจุบันมีสมาชิกอยู่ด้วยกัน 23 ประเทศ ได้แก่ บราซิล อินเดีย อาร์เจนตินา อียิปต์ ชิลี แอฟริกาใต้ จีน โบลิเวีย คิวบากัวเตมาลา เม็กซิโก ไนจีเรีย ปากีสถาน ปารากวัย เวเนซุเอลา อุรุกวัย ซิมบับเว เปรู และเอกวาดอร์ รวมทั้งอาเซียน 3 ประเทศ ได้แก่ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และไทย

¹¹ การรู้จักและการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าเพื่อให้สามารถระบุตัวตนที่แท้จริงของลูกค้าและผู้รับผลประโยชน์ของลูกค้า รวมทั้งทำการสอบยืนยันข้อมูลที่ได้รับจากลูกค้ากับหลักฐานหรือแหล่งอ้างอิงที่เชื่อถือได้ ข้อมูลจากขั้นตอนดังกล่าวจะถูกนำไปจัดประเภทระดับความเสี่ยงของลูกค้าอีกด้วย

ยิ่งยวด นอกจากนี้ Lim (2011) ยังพบว่า สถาบัน
ทางการเงินไม่ได้รับอนุญาตให้เปิดเผยกับลูกค้า

ว่าพวกเขาได้รายงานธุรกรรมต้องสงสัยไปยัง
หน่วยข่าวกรองทางการเงินที่ถูกกำหนดอีกด้วย

ข้อสรุปที่สาม: ประเทศไทยยังคงต้องปรับปรุงแก้ไขระบบป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
อย่างต่อเนื่องเนื่องจากทาง FATF จะเข้ามาประเมินประเทศไทยอีกครั้งในปี พ.ศ. 2559 เพราะ
การขาดการบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่เข้มแข็งจะนำไปสู่การ
ขาดความน่าเชื่อถือและการเพิ่มขึ้นของอุปสรรคทางการค้าที่มีใช้ภาษีและปัญหาอื่น ๆ โดยเฉพาะ
ยามที่ประเทศไทยเข้าเป็นส่วนหนึ่งของ AEC แล้ว อย่างไรก็ตาม การพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไข
นโยบายและมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจำต้องคำนึงถึงผลข้างเคียงที่อาจ
เกิดขึ้นจากการนำนโยบายหรือมาตรการดังกล่าวมาใช้ด้วย

สำหรับประเด็นที่สอง “นโยบายและ
กฎระเบียบด้านการป้องกันและปราบปราม
การฟอกเงินอย่างมีประสิทธิภาพที่ทั้งภาครัฐ
และธนาคารต่างชาติควรบังคับใช้เพื่อลดปัญหา
การฟอกเงินในธนาคารต่างชาติและกระตุ้น
การลงทุนจากต่างประเทศ” (ตอบวัตถุประสงค์
ข้อที่สามว่าด้วย การศึกษามาตรการและ
การเตรียมรับมือต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับ
การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้งใน
ภาครัฐและภาคเอกชน) นั้น สรุปโดยรวมได้ว่า
เนื่องจากข้อกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ด้าน
การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินใน
ประเทศไทยในปัจจุบัน รวมไปถึงการบังคับใช้
กฎหมายและกฎระเบียบเหล่านั้นยังคง
ไม่สมบูรณ์และอยู่ในระหว่างการพัฒนา
ประเด็นต่าง ๆ ดังไปนี้คือสิ่งที่ทางภาครัฐและ

ภาคเอกชนควรนำไปปรับปรุงเพื่อลดปัญหา
การฟอกเงินในธนาคารต่างชาติและกระตุ้น
การลงทุนจากต่างประเทศ

ประการแรกคือ “ควรสนับสนุนให้มีการ
เพิ่มขีดความสามารถในการป้องกันและ
ปราบปรามการฟอกเงินให้กับสถาบันที่เกี่ยวข้อง
และควรมีการพัฒนาระบบป้องกันการฟอกเงิน
ของธนาคารต่างชาติ” ผลวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า
การออกกฎหมายและกฎระเบียบของไทยควร
เป็นไปตามหลักทฤษฎีการลงโทษเพื่อข่มขู่ยับยั้ง
(Deterrence Theory)¹² ที่หลักสำคัญอยู่ด้วยกัน
สามประการคือ “ความรวดเร็ว” “ความรุนแรง”
และ “ความแน่นอน” ยกตัวอย่างเช่น เจ้าหน้าที่รัฐ
และธนาคารต่างชาติควรหลีกเลี่ยงความ
หยาบคายในการบังคับใช้กฎหมายอย่าง
เข้มงวด ควรมีการลงโทษผู้กระทำผิดอย่าง

¹² ทฤษฎีดังกล่าวพัฒนามาจากแนวคิดอาชญาวิทยาดั้งเดิมที่เชื่อว่าการกระทำผิดเกิดขึ้นจากการไม่เกรงกลัวต่อกฎหมายหรือ
การบังคับใช้กฎหมายที่อ่อนแอเพราะมนุษย์มีเหตุผลและเจตจำนงอิสระที่จะเลือกทำในสิ่งที่ตนได้รับผลประโยชน์และความพึงพอใจ
แต่ไม่เลือกทำในสิ่งที่ทำให้ตนทุกข์หรือเจ็บปวด ดังนั้นการออกกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายจะต้องทำให้บุคคลไม่เลือกที่จะ
กระทำความผิดเพราะได้รับผลประโยชน์และความพึงพอใจให้น้อยที่สุด และในขณะเดียวกันก็มีบทลงโทษเพื่อทำให้บุคคลเล็งเห็นว่า
การกระทำผิดก่อให้เกิดความเจ็บปวดมากกว่าจะได้รับผลประโยชน์

ไม่รอช้า กระบวนการยุติธรรมควรดำเนินไปอย่างรวดเร็วและเหมาะสมเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิทธิพื้นฐานของผู้ต้องหาและธุรกิจของธนาคาร เมื่อนำหลักการของทฤษฎีดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ ผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจึงได้สัมภาษณ์ในงานวิจัยชิ้นนี้ไว้ว่า องค์การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่ควรผ่อนปรนการบังคับใช้กฎหมายแต่ควรเพิ่มพูนความรู้และปรับปรุงทักษะการสืบสวนสอบสวนให้มีความรวดเร็ว เข้มงวด และเสมอต้นเสมอปลายขึ้นกว่าเดิม สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องเร่งด่วนเนื่องจากการประเมินของ FATF ครั้งต่อไปในปี พ.ศ. 2559 นั้นครอบคลุมถึงประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กรป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ FATF ได้ระบุให้เจ้าหน้าที่รัฐบังคับใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายอย่างเข้มงวดและก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิผล นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญยังให้การยืนยันว่า FATF ยังได้ระบุให้สถาบันทางการเงินปฏิบัติตามบทกฎหมายทั้งสองฉบับอย่างจริงจังเพื่อให้ประเทศไทยสามารถหลุดออกจากบัญชีเฝ้าระวังของ FATF ได้อย่างสมบูรณ์ ยิ่งไปกว่านั้น งานวิจัยของ Cindori (2007) ได้แนะนำไว้ว่า ธนาคารต่างชาติควรสืบค้นและป้องกันการฟอกเงินโดยใช้หลักการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า เพื่อค้นหาลูกค้าที่น่าจับตามองนับตั้งแต่ขั้นตอนการเปิดบัญชีหรือการสร้างความสัมพันธ์ทางธุรกิจใด ๆ ก็ตาม ในทางกฎหมายนั้น แลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินได้ถูกประกาศออกมาเป็นจำนวนมาก

เช่น ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยเลขที่ สนส. 77/2551 ที่ยอมรับหลักการขั้นตอนการรู้จักลูกค้า และหลักการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยเลขที่ สนส. 13/2552 และ 14/2552 ที่บังคับให้มีการเปิดเผยข้อมูลผู้บริหารและผู้ถือหุ้นที่ติดบัญชีดำ เป็นต้นฯ อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์ที่ได้จากแถลงการณ์ทางกฎหมายเหล่านี้ขึ้นอยู่กับการทำงานของธนาคารต่างชาติแต่ละแห่งเป็นหลัก

ประการที่สองคือ “การเพิ่มและพัฒนาความร่วมมือระหว่างองค์กรป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในประเทศไทย รวมถึงระหว่างองค์กรเหล่านี้กับธนาคารต่างชาติให้มากขึ้น” ทั้งงานวิจัยของ Chatian et al. (2009) รวมถึงผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนต่างชี้ให้เห็นว่า สำนักงาน ปปง. และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่างมีความเชี่ยวชาญในด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเนื่องจากเป็นหน้าที่รับผิดชอบหลักของพวกเขา ถึงกระนั้น องค์กรเหล่านี้มักไม่คุ้นเคยกับการตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินหรือการดำเนินกิจกรรมของธนาคารในทางตรงกันข้ามเจ้าหน้าที่จากธนาคารนั้นมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของธนาคารและการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินในธนาคาร เช่น นโยบายและขั้นตอนการจัดการความเสี่ยง สินค้าและบริการของธนาคาร เป็นต้นฯ อย่างไรก็ตาม ธนาคารอาจไม่ได้ให้ความสำคัญกับการป้องกันการฟอกเงินเท่ากับเจ้าหน้าที่รัฐหรืออาจมีทรัพยากรในการต่อสู้กับการฟอกเงินไม่เพียงพอ ดังนั้น ทั้งสองฝ่าย

จึงควรมีการแบ่งปันหรือแลกเปลี่ยนบุคลากร ข้อมูล ความรู้ความเชี่ยวชาญ และทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพและการจัดการระบบโดยรวมในด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและการก่อการร้าย และเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว คำอธิบายบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์กรที่กระจ่างชัดเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งยวด รวมไปถึงคำอธิบายด้านการประสานกิจกรรมสืบสวนสอบสวนเข้าด้วยกัน การตีความข้อบังคับด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ทุกฝ่ายเข้าใจในทิศทางเดียวกันและกลไกในการแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากการขาดสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นเองก็สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน Mihaescu (2012) ได้กล่าวสนับสนุนแนวคิดการเพิ่มความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนไว้ดังนี้ “ธนาคารควรตระหนักถึงหน้าที่ในฐานะด่านป้องกันการฟอกเงินด่านแรก โดยเก็บบันทึกลูกค้าและตรวจสอบธุรกรรมทางการเงินอย่างเนือง และรายงานกิจกรรมทางการเงินที่น่าสงสัยให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐ” ผลการวิจัยพบว่า ธนาคารต่างชาติควรศึกษากฎระเบียบต่าง ๆ ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมไทยให้มากขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างพวกเขากับเจ้าหน้าที่รัฐ ในขณะที่สำนักงาน ปปง. ก็ควรให้คู่มือและตัวอย่างในการทำรายงานธุรกรรมอย่างมีประสิทธิภาพให้กับทางธนาคาร ผู้ให้สัมภาษณ์ยังเสนอให้มีความร่วมมือระหว่างประเทศระหว่างองค์กรป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในไทยและในประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนอีกด้วย

ประการที่สามได้แก่ “การเสริมสร้างจิตสาธารณะด้านการต่อสู้กับอาชญากรรมฟอกเงินที่เกิดจากคุณลักษณะเชิงลบของไทย” เช่น ระบบการเงินใต้ดิน ระบบอุปถัมภ์และแนวคิดอนุรักษนิยม และการขาดการศึกษาในด้านที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมฟอกเงิน ผู้เชี่ยวชาญได้ย้ำเตือนในการให้สัมภาษณ์ไว้ว่า สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอันดับต้น ๆ คือ ข้อเท็จจริงที่ว่าผู้กระทำความผิดมูลฐานอาจไม่ใช่คนฟอกเงินเสมอ ๆ ไป พูดอีกอย่างคือ บทลงโทษผู้กระทำความผิดมูลฐานอาจไม่ได้มีความรุนแรงเท่ากับบทลงโทษสำหรับนักฟอกเงิน ผลลัพธ์งานวิจัยชี้ให้เห็นว่า คนไทยจำนวนหนึ่งมักถูกหลอกใช้โดยนักฟอกเงิน โดยเฉพาะชาวต่างชาติ เพื่อทำงานผิดกฎหมายให้กับพวกเขาอันเป็นผลจากการขาดการศึกษาและปัญหาความยากจน คนไทยเหล่านี้มักไม่คำนึงถึงพื้นเพของผู้ว่าจ้างหรือเพื่อนร่วมงาน หากแต่สนใจเพียงจำนวนเงินที่พวกเขาจะมอบให้เป็นหลัก เป็นที่รู้กันดีว่า อาชญากรต่างชาติมักใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมคอร์รัปชันของไทยเพื่อฟอกเงินได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ มีเพียงเจ้าหน้าที่จากธนาคารและองค์กรป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่กี่หยิบมือที่มีความรู้ด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เพื่อเพิ่มพูนจิตสาธารณะและความรู้ด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินในหมู่ประชาชน รัฐบาลควรนำ “ทฤษฎีการช่วยเหลือและสนับสนุน (Aiding and Abetting Theory)”¹³ มาประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนนโยบายต่าง ๆ ทั้งนี้ ทฤษฎีดังกล่าวสามารถ

¹³ ทฤษฎีดังกล่าวถูกนำมาประยุกต์ใช้กับอาชญากรรมฟอกเงินเพราะการฟอกเงินไม่ว่าจะเป็นในฐานะผู้ฟอกหรือผู้รับเงินที่ฟอกมาก็ถือว่าเป็นการกระทำที่ช่วยเหลือและสนับสนุนองค์กรอาชญากรรม ในการเผยแพร่ขยายอิทธิพลและแผนการขององค์กรต่อไป

นำมาตีความได้ว่า “ผู้ที่นำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้จากการฟอกเงินมาใช้นั้นถือว่าให้สนับสนุนและส่งเสริมการฟอกเงิน จึงควรได้รับการลงโทษได้ฐานะผู้สมรู้ร่วมคิด” หากนำหลักทฤษฎีนี้มาใช้ได้จริง ความต้องการในการฟอกเงินของผู้ที่อาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมการฟอกเงินก็จะลดลง

ประการที่สี่ “ควรสนับสนุนให้มีการแก้ไขหรือเพิ่มเติมกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในประเทศไทย” โดยเริ่มจากการปรับปรุงแก้ไขให้คำนิยามและคำอธิบายต่าง ๆ ในตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินมีความชัดเจนและเที่ยงตรงมากขึ้นเพื่อไม่ให้มีปัญหาในการตีความทางกฎหมาย เช่นที่ Chuesunthornsophon (2001) ได้กล่าวไว้ว่า “เราไม่มีคำอธิบายลักษณะของธุรกรรมที่น่าสงสัยที่ละเอียดในบทกฎหมาย และนี่ทำให้การตัดสินใจที่จะส่งหรือไม่ส่งรายงานนั้นไม่ได้มาตรฐาน” นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้สัมภาษณ์ว่า บทบาทและหน้าที่ขององค์กรป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินแต่ละองค์กรควรได้รับการอธิบายโดยละเอียด ความผิดมูลฐานควรได้รับการเพิ่มหรือลดเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้ นักจัดทำนโยบายไม่ควรเพิกเฉยต่อปัจจัยทางวัฒนธรรมที่อาจส่งผลต่อการกำหนดความผิดมูลฐานได้ ดังนั้น กฎหมายควรกำหนดบทลงโทษสำหรับความผิดมูลฐานแต่ละข้อไว้โดยละเอียด แต่ควรมีการพิจารณาที่ยืดหยุ่นและดูเป็นกรณี ๆ ไป ซึ่งจำนวนความผิดมูลฐานนั้นไม่ควรถูกจำกัด

หากแต่ควรได้รับการเพิ่มเติมและปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัยอยู่เสมอ ยิ่งไปกว่านั้น ผลการวิจัยยังชี้ว่า ควรมีการประยุกต์หลักการบริหารความเสี่ยงกับระบบป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ผ่านการใช้หลักบริหารความเสี่ยงเจ้าหน้าที่รัฐและธนาคารสามารถตรวจสอบกลุ่มลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงอย่างเข้มข้นและใช้เวลาและพลังงานน้อยลงกับกลุ่มลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำ ผู้ให้สัมภาษณ์ยังแนะนำว่า ควรมีการนำคู่มือสำหรับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจัดทำโดย Basel Committee on Banking Supervision (1998) มาปรับใช้กับการบริหารการป้องกันการฟอกเงินในธนาคารต่างชาติ เช่นเดียวกัน ผลการวิจัยยังชี้ว่า ควรอนุญาตให้องค์กรป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินให้เครื่องมือสำหรับการสืบสวนสอบสวนแบบพิเศษต่าง ๆ เช่น การดักฟัง อำนาจในการยึดทรัพย์ ฯลฯ เพื่ออำนวยความสะดวกในการบังคับใช้กฎหมายตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์แนะนำ ในทางเดียวกัน Mookjang (2002) ได้แนะนำให้มีการใช้เทคนิคการสืบสวนสอบสวนพิเศษมาใช้ เช่น มาตรการส่งมอบภายใต้การควบคุม (Controlled Delivery)¹⁴ การปฏิบัติการนอกเครื่องแบบ ดังนั้น องค์กรป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและธนาคารต่างชาติควรมีฐานข้อมูลที่ล้ำสมัยเพื่อการสืบค้นและติดตามกิจกรรมการฟอกเงินหรือกิจกรรมทางการเงินที่น่าสงสัย และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างองค์กรแต่ละองค์กร

¹⁴ วิธีการรวบรวมพยานหลักฐานในรูปแบบหนึ่ง โดยมีหลักการที่ว่า ณ จุดที่การกระทำผิดเกิดขึ้นหรือจุดที่เจ้าหน้าที่ตรวจ พบการกระทำผิดนั้น มิใช่การกระทำผิดของยาเสพติดทั้ง เครือข่าย และถ้าปล่อยให้การกระทำผิดดำเนินต่อไปผู้ร่วม กระทำผิดในระดับต่าง ๆ ก็จะเข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น เปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่สามารถรวบรวมหลักฐานเพิ่มขึ้น เมื่อได้หลักฐานเพียงพอแล้วก็จะจับกุม ดำเนินคดีตัวการใหญ่ และผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด ณ พื้นที่การกระทำผิดที่มีหลักฐานมากที่สุด

และสุดท้าย กฎหมายบางฉบับ เช่น กฎหมายการเก็บภาษี และกฎหมายภาษีรายได้ ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องตามหลักสิทธิมนุษยชนและไม่ให้ล่วงละเมิดอำนาจอธิปไตยของแต่ละประเทศ

และประการสุดท้าย ผู้วิจัยได้สรุป “ข้อเสนอแนะสำหรับธนาคารต่างชาติในประเทศไทย” ที่ได้จากการวิจัยเอกสารและการเข้าสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญไว้ดังต่อไปนี้ Chatian et al. (2009) ได้แนะนำว่า ธนาคารต่างชาติควรระบุกิจกรรมของธนาคารที่มีความเสี่ยงด้านอาชญากรรมฟอกเงินสูง และควรปรับปรุงข้อมูลลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูงให้ทันสมัยอยู่เสมอ นอกจากนี้ ควรมีความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการบริษัท และเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารระดับสูงในการจัดทำนโยบายและขั้นตอนตรวจสอบลูกค้าโดยใช้หลักการบริหารความเสี่ยงเป็นฐาน งานวิจัยดังกล่าวยังแนะนำให้ธนาคารต่างชาติแต่ละสาขามีการตรวจสอบการฟอกเงินภายในอีกด้วย ตัวอย่างธนาคารต่างชาติในประเทศไทยที่มีการบริหารการป้องกันการฟอกเงินภายใน ได้แก่ Citibank¹⁵ และ Mizuho¹⁶ นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ในการวิจัยยังแนะนำให้ธนาคารต่างชาติพิจารณาหน้าที่รับผิดชอบของตนในฐานะสถาบันป้องกันการฟอกเงินอีกแห่งหนึ่งมากกว่าผู้ให้บริการลูกค้า และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น องค์การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนักงาน ปง. ควรให้ความช่วยเหลือการธนาคารต่างชาติ เช่น

ช่วยลดความหลากหลายของกลุ่มผู้ต้องสงสัยที่ต้องการให้ธนาคารตรวจสอบให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้สมาคมธนาคารไทยและสมาคมธนาคารต่างชาติในประเทศไทยมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเชื่อมโยงภาครัฐและธนาคารต่างชาติเข้าไว้ด้วยกัน

(หมายเหตุ: ข้อสรุปในส่วนของวัตถุประสงค์ที่สามว่าด้วยการศึกษามาตรการและการเตรียมรับมือต่าง ๆ ที่เหมาะสมสำหรับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนที่กล่าวไปข้างต้นนี้ถูกรวมอยู่ในส่วนข้อเสนอแนะจากงานวิจัยในส่วนถัดไป)

■ บทสรุปและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้ศึกษาสถานการณ์การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินในธนาคารต่างชาติในประเทศไทยในปัจจุบัน และนโยบายและมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่ควรได้รับการบังคับใช้ทั้งโดยภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อลดปัญหาการฟอกเงินและกระตุ้นการลงทุนจากต่างประเทศ ผลลัพธ์งานวิจัยชี้ให้เห็นว่า ระบบการป้องกันการฟอกเงินในธนาคารต่างชาติในประเทศไทยนั้นได้รับการพิจารณาว่ามีความมั่นคงและความปลอดภัยสูง แต่สำหรับภาคธนาคารโดยรวมนั้นยังคงค่อนข้างเสี่ยงและมีช่องโหว่อยู่บ้าง นอกจากนี้ ประเทศไทยยังต้องมีการพัฒนาและปรับปรุง

¹⁵ ธนาคารสัญชาติอเมริกันเริ่มดำเนินงานธุรกิจในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2510 และได้ขยายกิจการจนกลายเป็นหนึ่งในสถาบันการเงินที่มีรากฐานมั่นคงแห่งหนึ่งในประเทศไทย

¹⁶ ธนาคารสัญชาติญี่ปุ่น เป็น 1 ใน 5 ธนาคารยักษ์ใหญ่ ของญี่ปุ่น มีสาขาในไทยอยู่ที่กรุงเทพมหานคร

แก้ไขนโยบายและมาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อรักษาความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติต่อไป โดยงานชิ้นนี้มีข้อเสนอแนะสำหรับองค์กรป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินและธนาคารต่างชาติในประเทศไทย รวมถึงข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคตดังต่อไปนี้

สำหรับข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้จากผลลัพธ์ที่ได้จากงานวิจัย พบว่า หน่วยงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินในประเทศไทยและธนาคารต่างชาติควรดำเนินนโยบายหรือมาตรการดังต่อไปนี้มาใช้เพื่อป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินในธนาคารต่างชาติในประเทศไทยอย่างมีประสิทธิภาพ

ประการที่หนึ่ง หน่วยงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินและธนาคารต่างชาติควรบังคับใช้ระเบียบภายในเพื่อปฏิรูประบบการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินพร้อมคู่มือและการฝึกอบรมการบังคับใช้ระเบียบภายใน ระเบียบภายในดังกล่าวควรมุ่งป้องกัน ตรวจสอบ การดำเนินการต่าง ๆ ที่ทำให้การบังคับใช้กฎระเบียบต่าง ๆ ขาดความเข้มงวดและทำให้ชื่อเสียงขององค์กรต่างพร้อย ดังนั้นควรมีการจัดทำคู่มือประกอบระเบียบภายใน ประกอบด้วยคำอธิบายโครงสร้างและขั้นตอนการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงบทลงโทษที่ชัดเจนและโปร่งใส เพื่อแจกจ่ายให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ธนาคารต่างชาติและภาคประชาชน คู่มือดังกล่าวควรได้รับการแก้ไขให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยเฉพาะเมื่อมีการแก้ไขระเบียบภายในเพื่อได้รับทราบทั่วกัน หน่วยงานป้องกันและ

ปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินและธนาคารต่างชาติควรพัฒนาทักษะการสืบสวนสอบสวนและความรู้ด้านสถาบันการเงินและระบบต่าง ๆ ภายในสถาบันการเงินผ่านหลักสูตรการอบรมและฝึกฝนการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอย่างน้อยปีละครั้งตามแต่ที่ระเบียบภายในจะกำหนด

ประการที่สอง หน่วยงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินและธนาคารต่างชาติควรจัดตั้งโครงการฝึกอบรมระหว่างหน่วยงานร่วมกับธนาคารต่างชาติและสถาบันป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในประเทศต่าง ๆ เพื่อรักษาระดับความร่วมมือและความสามารถในการสืบสวนสอบสวนของแต่ละหน่วยงานอย่างน้อยปีละครั้งตามแต่ที่ระเบียบภายในจะกำหนดโดยมีการจัดตั้ง “คณะกรรมการเพื่อความร่วมมือทวิภาคี” เพื่อตรวจสอบว่าหน่วยงานของไทยมีความร่วมมือกับหน่วยงานต่างชาติหน่วยงานใดบ้าง รวมถึงเสนอและดำเนินการขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่ทางหน่วยงานไทยยังไม่มีความสัมพันธ์ด้วย นอกจากนี้ หน่วยงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินและธนาคารต่างชาติยังควรจัดทำฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ทั้งนี้ ที่มาของข้อมูลควรรวบรวมมาจากหน่วยงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินและธนาคารต่างชาติทั้งในและนอกประเทศที่เป็นพันธมิตรร่วมกัน

ประการที่สาม หน่วยงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินและธนาคารต่างชาติควรกระตุ้นจิตสาธารณะด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินโดยจัดทำโครงการอบรมด้านการป้องกันและ

ปราบปรามการฟอกเงินให้กับประชาชนทั่วไป โครงการเหล่านี้ควรได้รับการจัดทำอย่างน้อยปีละครั้งตามแต่ที่หน่วยงานจะกำหนดเพื่อพัฒนาและปรับข้อมูลและองค์ความรู้ต่าง ๆ เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ โดยเนื้อหาของโครงการควรประกอบด้วยประเด็นหลักต่าง ๆ ในด้านการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เช่น คำนิยามของการฟอกเงิน ขั้นตอนการฟอกเงิน การป้องกันการฟอกเงิน การแจ้งความคดีฟอกเงิน ต่อเจ้าหน้าที่รัฐ ฯลฯ

ประการที่สี่ หน่วยงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินและธนาคารต่างชาติจัดการประชุมประจำปีเพื่ออภิปรายข้อกฎหมายหรือระเบียบที่ควรได้รับการแก้ไข ปรับปรุง หรือเพิ่มเติม เนื่องจากรูปแบบการก่ออาชญากรรมนั้นมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นหน่วยงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินและธนาคารต่างชาติจึงควรปรับปรุงบทกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้ทันสมัยอยู่เสมอผ่านการอภิปรายแบบกลุ่ม ซึ่งข้อคิดและผลสรุปต่าง ๆ ที่ได้จากที่ประชุมจะถูกนำมาใช้เพื่อปรับปรุงบทกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องต่อไป สำนักงานปปง.ควรทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพจัดงานประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกันเกี่ยวกับข้อกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมฟอกเงินและธนาคารต่างชาติทุก ๆ ปี

สำหรับข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้มุ่งเน้นศึกษาความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติที่มีต่อสถานการณ์การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในธนาคารต่างชาติในประเทศไทย ผู้วิจัยพบว่า

งานวิจัยชิ้นนี้มีจุดสังเกตที่สำคัญอยู่สองประการดังต่อไปนี้

ประการแรก ธนาคารต่างชาติที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมากนั้นมีความแตกต่างกันทั้งในด้านประเภทและขนาดซึ่งส่งผลต่อมุมมองความคิดของธนาคารที่มีต่อการฟอกเงินแตกต่างกันไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาเพียงธนาคารต่างชาติที่มีอิทธิพลทางเศรษฐกิจสูงเป็นอันดับต้น ๆ ในประเทศไทย เพื่อศึกษานโยบายป้องกันอาชญากรรมฟอกเงินที่ก้าวหน้าของธนาคารเหล่านี้ อย่างไรก็ตาม วิธีดังกล่าวทำให้ขาดการศึกษาการป้องกันอาชญากรรมฟอกเงินในธนาคารต่างชาติที่มีขนาดเล็กลงมาและมีแนวโน้มที่จะมีการพัฒนาน้อยกว่า นอกจากนี้ ในประเทศไทยมีธนาคารต่างชาติอยู่ด้วยกันทั้งหมด 16 แห่ง แต่มีเพียงผู้แทนจากธนาคารต่างชาติเพียงสองแห่งเท่านั้นที่ให้สัมภาษณ์ในงานวิจัยชิ้นนี้

ประการที่สอง ระบบป้องกันการฟอกเงินในธนาคารต่างชาตินั้นได้รับการออกแบบมาอย่างดีและมีการบังคับใช้อย่างเข้มงวด ดังนั้นปัญหาการฟอกเงินในธนาคารต่างชาติในประเทศไทยจึงไม่ใช่ภัยคุกคามหลักแต่อย่างใด

ดังนั้น ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคตจึงได้แก่

ข้อที่หนึ่ง งานวิจัยในอนาคตควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับธนาคารต่างชาติที่มีขนาดเล็กและเก็บข้อมูลจากธนาคารต่างชาติจำนวนมากขึ้น

ข้อที่สอง งานวิจัยในอนาคตควรหันเหความสนใจไปยังภาคส่วนที่มีความไม่มั่นคงสูงกว่า เช่นธนาคารท้องถิ่นในประเทศไทยหรือ “บริษัทเปลือกนอก”¹⁷

¹⁷ บริษัทมิได้มีการทำธุรกิจอย่างแท้จริง มีเพียงการจดทะเบียนไว้เท่านั้น

■ เอกสารอ้างอิง

Anti-Money Laundering Office (n.d.). Background. Retrieved from http://www.amlo.go.th/amlofarm/farm/en/index.php?option=com_content&view=article&id=11311&Itemid=554334

Asian Banker Research (2010). **Identifying Anti-Money Laundering Issues in Chinese Banks**. Retrieved from [http://www.theasianbanker.com/assets/media/dl/whitepaper/Asian%20Banker%20White%20Paper%20-%20China%20Anti-Money%20Laundry%20\(English\).pdf](http://www.theasianbanker.com/assets/media/dl/whitepaper/Asian%20Banker%20White%20Paper%20-%20China%20Anti-Money%20Laundry%20(English).pdf)

Basel Committee on Banking Supervision (1998). **Risk Management for Electronic Banking and Electronic Money Activities**. Retrieved from <http://www.bis.org/publ/bcbs35.pdf>

Basel Institute on Governance (2012). **The Basel AML Index Country Risk Ranking**. Retrieved from <http://index.baselgovernance.org/index/Index.html#ranking>

Chatain, P., McDowell, J., Mousset, C., Schott, P. A. and Willebois, E. (2009). **Preventing Money Laundering and Terrorist Financing**. World Bank. Retrieved from http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/web_ressources/WB_guidesupervisors.pdf

Chuesunthornsophon, W. (2001). **Money Laundering Act B. E. 2542: A Case Study**

of a Suspicious Transaction. Thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of Degree of Master of Laws, Department of Law, Faculty of Law, Chulalongkorn University. Available at <http://www.amlo.go.th/amlofarm/farm/web/files/Thesis%20Amlo%2035.pdf>

Cindori, S. (2007). **The Money Laundering Prevention System**. Anti-Money Laundering Directorate. Retrieved from www.zagrebhrca.hr/file/24818

Financial Services Authority (2011). **Banks' Management of High Money-Laundering Risk Situations**. Retrieved from www.fsa.gov.uk/pubs/other/aml_final_report.pdf

Iacolino, S. (2013). **Working Document on Money Laundering Special Committee on Organized Crime, Corruption and Money Laundering**. European Parliament.

Lim, E. (2011). **Anti-Money Laundering Initiatives: Ramifications on the Legal Profession**. Asian Law Association. Retrieved from http://www.aseanlawassociation.org/Francis_Lim.pdf

Limsamarnphun, N. (February 18, 2012). **Thailand under New Pressure on Anti-Money Laundering Laws**. The Nation. Retrieved from <http://www.nationmultimedia.com/opinion/Thailand-under-new-pressureon-anti-money-laundering-30176140.html>

Lorenzo, D. (February 18, 2012). **Thailand**

- Joins Anti Money Laundering Blacklist.** Thailand Business News. Retrieved from <http://www.thailand-businessnews.com/business/35610-thailand-named-to-money-laundering-blacklistwill-affect-investor-confidence#.UTT43qJHIdM>
- Mihaescu, S. (2012). **The Anti-Money Laundering Complex in Canada – A Privatepublic Approach to Governance.** University of Ottawa.
- Mookjang, P. (2002). **Measures to Prevent and Suppress Transnational Organized Crime, Focus on Money Laundering.** Thesis submitted in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Criminology and Criminal Justice, Faculty of Graduate Studies, Mahidol University. Available at <http://www.li.mahidol.ac.th/thesis/scan/4037609.pdf>
- OECD (2009). **Money Laundering Awareness Handbook for Tax Examiners and Tax Auditors.** Retrieved from <http://www.oecd.org/tax/exchange-of-taxinformation/43841099.pdf>
- Özer, M. and Akbas, H. (2009). The Application of Situational Crime Prevention to Terrorism. **Turkish Journal of Police Studies**, Vol.13 (2)
- Pinijparakarn, S. (2013). **Govt urged to tackle exiting money-laundering grey list.** Retrieved from <http://www.nationmultimedia.com/business/Govt-urged-to-tackle-exiting-money-laundering-grey-30209980.html>
- Prempooti, P. (2005). **Effective Counter-measures against Money Laundering in Thailand.** 117th International Seminar Participants' Papers, Resource Material Series No. 58
- Thailand's Bureau of Public Relations (2012). **Readiness of Thai Money and Capital Markets towards ASEAN Economic Community (AEC).** Senate of Thailand. Retrieved from http://www.thaisenate.com/senate_inter/ASEAN_id.php?main_id=10
- Thamnukasetchai, P. (October 28, 2012). **AMLO 'helpless' about foreign banks refusing transactions.** The Nation. Retrieved from <http://www.nationmultimedia.com/national/AMLO-helpless-aboutforeign-banks-refusing-transac-30193143.html>

